زنجیر وتاری نووسین برو نووسین-٤.. سردار جاف

چن دست ب نووسین بکم

ئستا ت خاون کتبخانیکی هزارانی ول کتبی پ بایخن ک تا ئندازیک ل ناو دست و هاو و یارانت ئیرییت پدبردرت، ئو ئیریی پبردن ل خا سرچاوی نگرتوو، ئو دمودووی ک ل نوان ت و ئواندا لو ماوی پکو بووندا خوقاو، درئنجام دروست بوونی پاشخانی معریفیت لای ئوان ئاشکرا بوو، هبت ب دروست بوونی ئو باکگراون هم هزی خت و همیش رنمایی خکی ب ئزموون و همیش ل ری ئو دونیا برفراوانی ئینترنت تماست ل تک ئو کتبخانان ئلکترنیانیش پیدا کردوو، هست دکیت زر زرت خوندتو و بهریکی نووسینت هی، دیدگا و بچوونی تایبت ب خ هی، لت دژت و گرکت دریبیت، کچی شوازی دربینک نازانیت چن بت، تا ئندازیک ل ری خوندنوی ئو هموو کتب و نووسین ئدبیانو، برکوکت ل نووسین بر دید کوتوو،((نووسین پرسییکی سخت و دژوار، خی ل خیدا توانا و بهریک ل وناکردنی بیرکان ل رگی پیت و وشو و رستی رکخراو و راستو ونای تواوی ب دستو بدیت، ب شوازی جراوجری مودا و قوویی و دربین ل گ خستنووی ئو بیرکان ب روونی و چارسرکردنی بدوای یک پاشان پداچوونوی بیرکان و رکخستنیان ب جؤرک زتر بنی دیسپلینی و بیرکردنوی ل بت))
(١)

ئومان ب ساغ دبتو ک نووسین پرسیکی زر زحمت و ب سانایی مر ناتوان خی ل قر بدات، همیش دب پنج لاینی سرکی ل نووسینکانت ل بر چاو بگریت، ک ئمانن ((ب دنووسم ، ب ک دنووسم ، چی دنووسم ، چن دنووسم، رکستنی دق)) ئمان ئو خانن پویست ئو کسی تاز دست ب نووسین دکات لم خان بکتو، پاشان بیر و بهرکانی ل جری نووسینکی بخات روو.

هر لم روانگیو دخزین نو پرسکانی نووسین من نامو کارکتان ل قورس بکم، ول خاستر لرو ب تواوی ئاشنا ببن نک هممکیان و ب پ پتی بکون نو لاینکی ئدبی ل

دا□□دا تووشی ئیفلیج بوون دەبن، زۆرمان دی و بیست هاتن و خۆیان رانەگرت و وەک شێرە بەفرینە توانەوە، پرۆسەکان ئەمانەن؛ پلاندانان ئەمە سەرەتایە و نووسەر پێویستە بە جوانی بیری لێبکاتەوە، ئەم بیرکردنەوەیش وا دەکات کە ئەم پرۆسەیە بە قۆناغی بەر لە نووسین هەژمار بکرێت. پاشان پرۆسەی نووسین یاخود وەرگێڕان دێتە ئاراوە، نووسەر لێرەدا دەبێ تەواوی بیری خۆی لەو خاڵەدا کۆ بکاتەوە کە چۆن ئەو بیرۆکانـەی بۆی هاتووە بۆ ژانرێکی دیاریکراو ئەوا لە یەکەیەکی یەکانگیری ژانر بە کۆنکریتی لە قاڵبیان بدات و تۆکمە بێت، کە لەم نووسینە تەواو بوویت ئەوا پرۆسەی سێیەم دەست پێدەکات کە ئەویش پرۆسەی پێداچونەوەی ئەو دەقە نووسراوەیە، لێرەدا هەوڵ بدە هەمان کات پێیدا نەچیتەوە، چونکە هزرت تەنها لای ئەو جۆرە نووسینەیە هەوڵ بدە دوای یەک دوو رۆژ بە دەقەکەدا بچیتەوە ئەو دەم جوانتر بەدەر دەکەوێت کە ئێستاتیکایش بەشێکە لە جوانووسی، قۆناغی چوارەم پرۆسەی هەڵەچن و پاکتاو نووسینە کە پێشتر و لە پرۆسەی نووسین و وەرگێڕاندا چ رەشنووسێکت نووسیوە و لێرەدا پاکنووس و هەڵەبڕی تەواویان دەست پێدەکەی هەتاوەکو بۆ پرۆسەی پێنجەم ئامادە دەبێت ئەویش بڵاوکردنەوەیە، بڵاوکردنەوە لە قۆناغەکانی سەرەتای نووسیندا سەختترین و دژوارترین قۆناغ و پرۆسەیە، دەبێ ئەو نووسەرە خۆی بۆ ئەوە ئامادە بکات رووب□□□ووی سەرزەنشت و سڕینەوە ببێتەوە، بۆیە پرۆسەکانی پێشوو ماهیەتی ئەم پرۆسەیە بە جوانی دەردەخات.

خاڵێکی زۆر زۆر گرینگ بۆ نووسین زمانە بایەخدان بە زمان چونکە هەر یەک لە (شیعر، پەخشان، چیرۆک، رۆژنامە) زمانی جیاواز بە خۆیان هەیە، بۆ ئاشنابوون بە زمانیش گەرەکە هەر لە سەرەتای خوێندنەوەت گرینگی بە فەرهەنگی زمان بدەیت، لە هەموو کایەکانی ژیان ئاشنایەتی پەیدا بکەیت، کە فەرهەنگ دەبێتە هاریکارێکی باشت، وەک ناو چۆن ناسنامەی کەسایەتیتە زمانیش نیشاندەری ئاستی ئاشنایەتیتە بە بواری ئەدەب، لێ ئەدەب بە هەموو لایەنەکانییەوە زمانێکی جوانی گەرەک، هەر کە نووسینت دەست پێکرد یەکەمین بیرکردنەوە لە هزرتدا ئەوەیە بیر لەوە بکەوە کە تۆی نووسەر پەیام و چەمکێ دەگەیەنیت بە خوێنەر، ئەمە نموونەیەکە پێی دەوترێت ((نموونەی وارن)) .٢ کە لە رووی زمانەوە نەتوانی مەبەستەکەت وەک چەمک و جووانـنووسین وەک سەرنج راکێشانی، بگەیەنیت، کەواتە هیچت نەکردووە و سەرکەوتوو نەبووی و نابیت لەوەی بە دەستی بهێنیت ئەویش گەیشتن بە ئاستێکی بالای نووسەر، یەکەمین هەنگاویشە کە زووبەزوو دەپوکێیتەوە و ناتوانی خۆ بگریت، لەم حاڵەتەدا چی بکەین باشە بۆ ئەوەی زمانێکی جوانی نووسینمان هەبێت، بۆ زمانی ئەم

ژانرەی کە هەڵمبژاردووە، زمانی ئەدەب پێویستی بە خوێندنەوەی چڕی شیعری تەواوی شاعیرەکان هەیە بە کلاسیک و نوێخوازەوە، هێمن موکریانی بە ترۆپک وەربگرین هەرگیز لە زمانەکەی تێر نابین، بەڕای بەندە بە شێوەزاری کرمانجێ خواروو پەنا بە دەڤەری موکریان ببەین، زمانێکی پاک و ڕەوان، ئەمەیش بەو مانایە نایەت کە دەڤەرە جیاوازەکانی دیکە پشتگوێ بخرێت، نەخێر زۆرجار وا رێکدەکەوێت تێهەڵکێشکردن لە گەڵ کرمانجی سەروو دەقەکان هەم جوان دەکا هەم خوێنەریش سەرقاڵ دەکا بە دووی واتا و شرۆڤەکاری لە نووسینەکان، کەڵک وەرگرتن لە فەرهەنگەکان، نووسەر نابێ و ناکرێ فەرهەنگی هەمەچەشنی زاراوەی نەبێت، فەرهەنگی کوردی – کوردی سەرەتایەکی زۆر گرینگە، تۆ کە شارەزای تەواوی زمانی خۆت نەبیت، بەکام بیرکردنەوەوە لە دەقەکانتدا دەدوێی کەواتە لە گەڵ ئەوەی دەست بە نووسین دەکەی فەرهەنگی کوردی – کوردی لە پێشینەی کارە بەراییەکانت بێ، ئەگەر دەتەوێ جوان بنووسیت.

ئەو سەرچاوانەی سوودم لێوەرگرتوون؛

١ – عصر ، حسني عبدالبارى ١٩٩٤ الأتجاهات الحديثة لتدريس اللغة العربية في المرحلتين الأعدادية والثانوية. الأسكندرية / المكتب العربي الحديث للطباعة والنشر .

٢ – بنى ياسين ، محمد فوزى(٢٠٠٨) القراءة والكتابة بين النظرية و التطبيق ، عمان: دار المسيرة .